Hyvinvointia, joka näkyy ja tuntuu

Paraisten kaupungin hyvinvointisuunnitelma

2026–2029

Pargas Parainen

Määrätietoisesti kohti hyvinvointia

- Paraisten kaupungin kasvustrategia ”Kasvua, joka näkyy ja tuntuu” antaa hyvät lähtökohdat kaupungin hyvinvointisuunnitelmalle. Kuten strategiassa todetaan, kasvu tarkoittaa muutakin kuin numeroita: se on osallistumista, oppimista ja oivalluksia. Yhteisen hyvinvointimme ylläpitäminen on avain vastuulliseen, turvalliseen ja kestävään huomiseen. Hyvinvoiva kunta on vetovoimainen.
- Pyrimme määrätietoisesti ja päättäväisesti kohti muutoksia, jotka parantavat todettuja hyvinvointivajeita. Haluamme myös estää hyvinvointivajeiden syntymisen.
- Strategian arvot – rohkeus, rakkaus ja mutkattomuus – ohjaavat myös hyvinvointisuunnitelman valintoja.

Mitä arvomme tarkoittavat hyvinvointi-työssä?

Rohkeus

Valitsemme oman tiemme, teemme valintoja, jotka tuntuvat oikeilta juuri meille. Teemme suunnitelman, joka on mahdollista toteuttaa, emmekä tavoittele tähtiä. Uskallamme kuunnella asukkaitamme ja ottaa heidät mukaan suunnitteluun.

Rakkaus

Välitämme. Haluamme, että ihmiset voivat hyvin ja kokevat tulevansa kuulluiksi. Vaalimme kaunista luontoamme. Haluamme taistella syrjäytymistä ja yksinäisyyttä vastaan. Kaikenikäiset ja erilaisissa elämäntilanteissa olevat ihmiset ovat yhdenvertaisia ja tärkeitä.

Mutkattomuus

Teemme asiat yksinkertaisiksi. Hyödynnämme olemassa olevaa osaamista ja olemassa olevia toimintamalleja ja opimme toisilta. Viestimme avoimesti. Pyrimme siihen, että tieto ja toiminta ovat kaikkien saavutettavissa.

Tärkeää!

- Perustamme toimintamme faktaan ja tunnistettuihin tarpeisiin. Arvioimme päätöstemme vaikutukset.
- Olemme joustavia ja teemme muutoksia tarpeen mukaan.
- Keskiössä on sisäinen viestintä: Löydämme huomiota vaativat ilmiöt vuoropuhelun avulla. Vuoropuhelu auttaa meitä myös tekemään oikeita valintoja ja löytämään ratkaisuja.
- Teemme yhteistyötä – organisaation sisällä, mutta myös muiden toimijoiden kanssa:
    - Hyvinvointialue ja muut kunnat
    - Järjestöt, yhdistykset
    - Seurakunnat
    - Yritykset

Hyvinvointi- ja terveystyön rakenne Paraisilla

Rohkeus
Rakkaus
Mutkattomuus

VALTUUSTO

KAUPUNGIN STRATEGIA

HYVINVOINTIKERTOMUS

KAUPUNGINHALLITUS

HYVINVOINTI- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA

KAUPUNGIN JOHTORYHMÄ

HYVINVOINTIRYHMÄ

YHTEISTYÖ HYVINVOINTI-ALUEEN KANSSA
Verkostot
Työryhmät
Foorumit

Osastojen johtoryhmät

Sisäiset työryhmät, muun muassa
- Moniammatillinen kouluhyvinvointityöryhmä (MONA)
- Ehkäisevä päihdetyö

Kolmannen sektorin ja muiden toimijoiden yhteistyöfoorumit

Vaikuttamis-toimielimet
Nuorisovaltuusto
Vanhusneuvosto
Vammaisneuvosto

This document is our property and shall not without our permission be altered, copied, used for manufacturing or communicated to any other person or company.

Yleiset tavoitteet

- Hyvinvointityön rakenteet ovat valmiit.
- Asukkailla on paremmat mahdollisuudet osallisuuteen ja vuoropuheluun.
- Kolmannen sektorin kanssa tehtävän yhteistyön rakenteet ja tavoitteet on määritelty.
- Tukea terveisiin elintapoihin tiedottamisen kautta sekä mahdollisuuksia liikuntaan ja ulkoiluun on saatavilla.

Tavoitteet, lapset ja nuoret

- Vanhemmuuden tukeminen
- Päihteiden käytön väheneminen
- Psyykkisen hyvinvoinnin lisääntyminen, vähemmän itsensä yksinäiseksi tuntevia lapsia
- Palveluketjut toimivat sujuvasti lasten tarvitessa tukea.

Tavoitteet, työikäiset

- Keskiössä oma vastuu terveydestä ja hyvinvoinnista
- Tietoa terveyttä edistävästä toiminnasta, hoidosta ja palveluista on saatavilla.
- Toimia pitkäaikaistyöttömyyden torjumiseksi kehitetään.
- Nuorten työllistymismahdollisuuksia tuetaan.

Tavoitteet, ikääntyneet

- Kaatumisten määrä vähenee.
- Palveluista on helppo löytää tietoa.
- Mielekkääseen arkeen ja mielenkiintoisiin aktiviteetteihin on mahdollisuuksia.
- Digitaalisten palvelujen käyttöön tarjotaan tukea.

Tavoitteet, ikääntyneiden asuminen

- Paraisten kaupunki ottaa asuntosuunnittelussaan huomioon ikääntyneiden asumistarpeet mahdollistamalla turvalliset, esteettömät ja tarkoituksen-mukaiset asunnot lähellä palveluja, luontoa, joukkoliikennettä ja sosiaalisia yhteisöjä.
- Kaupungin asunto-ohjelman mukaisesti erilaisia ikääntyneiden asumis-muotoja kehitetään yhteistyössä yksityisten toimijoiden ja kaupungin tytäryhtiön kanssa.
- Hyvinvointialue Varhan palvelujen suunnittelu Paraisille otetaan huomioon suunnitelmia laadittaessa. Tavoitteena on luoda joustavia, itsenäistä elämää tukevia asumisratkaisuja erilaisiin tarpeisiin sekä keskustaan että saaristo-osiin.

Teemat

Hyvinvointityön rakenteet ja menetelmät

Johtaminen, seuranta ja raportointi

Viestintä

Yhdyspinnat

Psyykkisen hyvinvoinnin ja osallisuuden tukeminen

Lapsiperheiden tukeminen arjessa ja vanhemman roolissa

Kehitämme osallistumiskanavia.

Väkivallan ehkäisytyötä kehitetään.

Toimia pitkäaikaistyöttömyyden torjumiseksi kehitetään.

Luonnon merkitys: liikunta, paikka pysähtymiseen

Kohti parempaa hyvinvointia ja terveyttä

Liikunta

Ravinto

Kaatumisten ehkäisy

Ehkäisevä päihdetyö

Hyvinvointityön rakenteet ja menetelmät

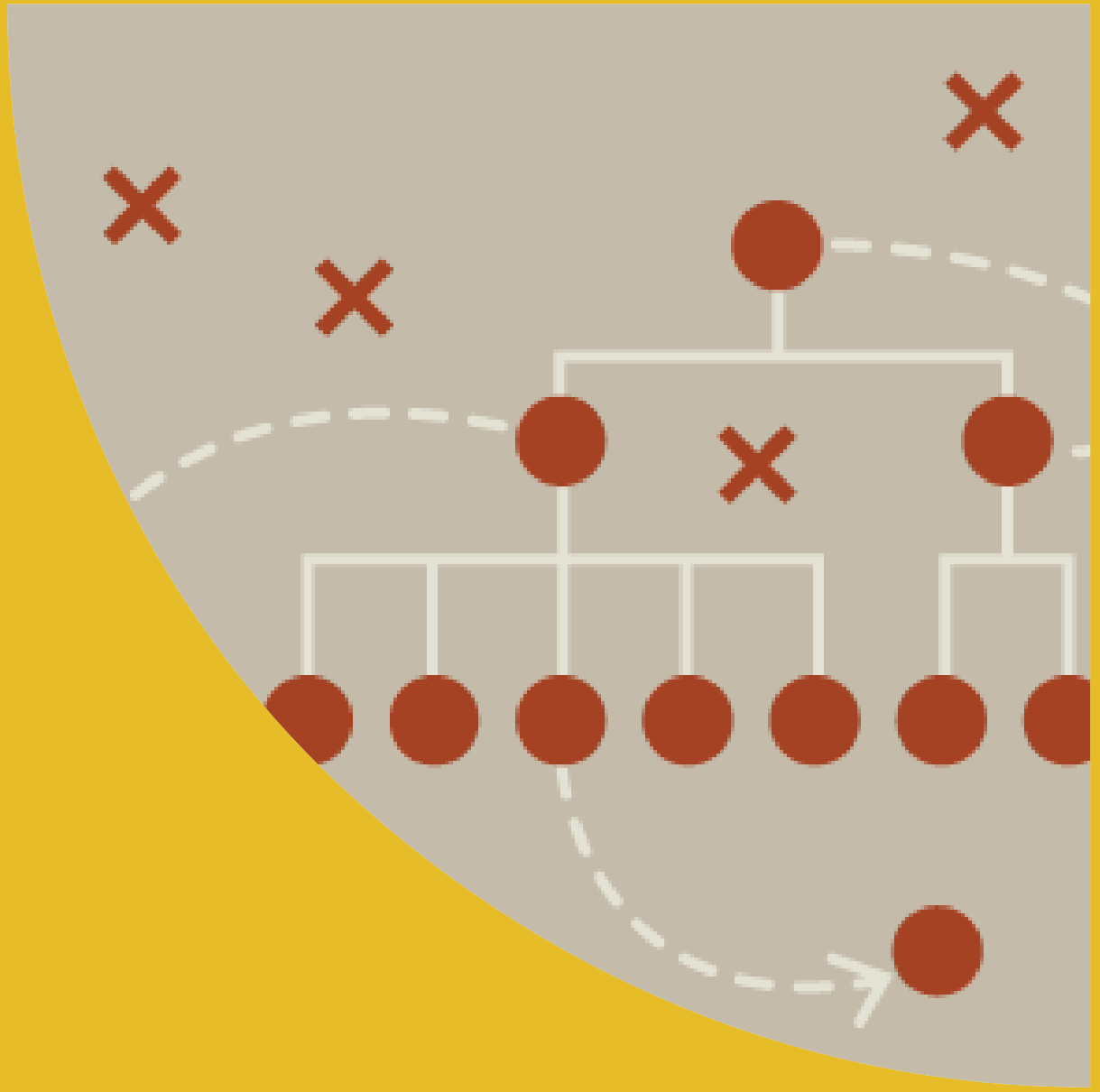

Det här fotot av Okänd författare licensieras enligt CC BY-SA

Pargas Parainen

- **Johtaminen, seuranta ja raportointi**

→ Kehitämme hyvinvointityön johtamista, seurantaa, raportointia ja rakenteita osana muuta toiminnan ja talouden seurantaa.

→ TEAviisarin kysymyksiin vastaamisen koordinointi

→ Käyttöön otetaan ihmisiin vaikuttavien päätösten vaikutusten ennakkoarviointi.

- **Viestintä**

→ Hyvinvointityötä varten luodaan oma viestintäsuunnitelma.

- **Yhdyspinnat**

→ Tunnistamme ja luomme kontaktin tärkeisiin yhteistyökumppaneihin, jotka voivat edistää monipuolista hyvinvointityötä.

→ Edistämme yhteistyötä Varhan kanssa esimerkiksi asioissa, joissa tarvitaan lastensuojelun resursseja.

Psyykkisen hyvinvoinnin ja osallisuuden tukeminen

Det här fotot av Okänd författare licensieras enligt CC BY-SA

- **Lapsiperheiden tukeminen arjessa ja vanhemman roolissa**

→ Tiedottamisprojekti: vanhemmille tietoa erilaisista lasten hyvinvointiin liittyvistä aiheista muun koulutiedottamisen yhteydessä. Toteutetaan yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa.

→ Henkilöstön koulutus ja ohjaus/tukeminen

→ Lasten ja vanhempien osallisuuden lisääminen

→ Asiantuntijaresurssi varhaiskasvatukseen

→ **Kehitämme osallistumiskanavia**

→ Yhdistysohjelma

→ Kansalaispaneelit, asukasinfot

→ Osallistuva budjetointi

→ Commu-sovelluksen käyttöönotto

- **Väkivallan ehkäisytyö**

→ Kehitetään yhteistyössä Varhan kanssa (ehkäisevän päihdetyön ja väkivallan ehkäisyn verkosto, asiantuntijaresurssi, materiaalit).

- **Toimia pitkäaikaistyöttömyyden torjumiseksi kehitetään**

Kohti parempaa hyvinvointia ja terveyttä

Det här fotot av Okänd författare licensieras enligt CC BY

- **Ehkäisevä päihdetyö**
  - Varhan ja kuntien yhteinen Tiedolla tuloksiin -hanke: Hankkeessa tuetaan ja vahvistetaan ehkäisevän päihdetyön johtamista kunnissa sekä hyvinvointialueen ja Varsinais-Suomen kuntien välistä tiedonvaihtoa.
- **Liikunta**
  - Arkiliikuntaa kaikenikäisille
  - Selvitetään mahdollisuuksia perustaa ikäihmisten kuntosali.
  - Liikunnanohjaajaresurssi ↑
- **Luonnon merkitys hyvinvoinnille**
  - Tuetaan mahdollisuuksia luontokontaktiin arjessa.
  - Lisätään luonnossa oleskelun ja liikkumisen mahdollisuuksia.
  - Levitetään tietoa luonnon merkityksestä terveyttä edistävänä tekijänä.

- **Ravinto**
  - Tiedottaminen
  - Teemapäivät, yhteistyö yhdistysten ja koulujen kanssa
  - Verkkopuntari
- **Kaatumisten ehkäisy**
  - Tiedottaminen
  - Teemapäivät, yhteistyö yhdistysten kanssa
  - Ikääntyneiden liikuntaryhmät
  - Varhan kaatumisten ehkäisyverkosto
- **Teemme Hyvinvointiopastajan tutuksi kaupungin asukkaille.**
- **Liikenneturvallisuus**
  - Liikenneturvallisuusryhmä ja -suunnitelma
  - Tiedottaminen
  - Teemapäivät, yhteistyö yhdistysten kanssa

Täydentävät suunnitelmat

Kulttuurihyvinvointisuunnitelma

- Kunta vahvistaa asukkaiden terveyttä, yhteisöllisyyttä ja elämänlaatua kulttuurihyvinvointisuunnitelman avulla.
- Suunnitelma on suunnattu kaikille ikäryhmille ja sen lähtökohtana on, että kulttuuri on perustavanlaatuinen voimavara hyvinvoinnille. Kunta edistää sen vuoksi osaltaan kulttuurielämysten saavutettavuuden edellytyksiä ja tukee paikallisia kulttuuritoimijoita.
- Tavoitteena on, että kulttuuri on luonnollinen ja aktiivinen osa asukkaiden arkea ja vahvistaa ja elävöittää osaltaan yhteiskuntaa.

Yhdistysohjelma

- Tukee ja edistää kaupungin yhteistyötä yhdistysten kanssa
- Selkeyttää ja tekee yhdistysyhteistyön tavoitteet näkyviksi
  - kaupungille
  - poliitikoille
  - yhdistyksille ja asukkaille
- Luo rakenteet
- Lisää osallisuutta
- Helpottaa resursointia ja budjetointia

Esteettömyys- ja saavutettavuusohjelma

- Esteettömyys- ja saavutettavuusohjelmassa kuvataan, miten me kunnassa voimme toimia sen eteen, että yhteiskunta on kaikkien käytettävissä ja kaikille saavutettava ja esteetön, toimintakyvystä riippumatta.
- Ohjelma perustuu lakeihin ja valtakunnallisiin ohjeistuksiin ja korostaa esteettömyyden ja saavutettavuuden merkitystä ympäristöissä, tiedottamisessa ja toiminnoissa.
- Ohjelma kokoaa yhteen tietoa esteettömyydestä ja saavutettavuudesta valtakunnallisesti ja paikallisesti.
- Tavoitteena on nostaa esteettömyys- ja saavutettavuusasiat esille myös osallisuudesta ja osallistumisesta keskusteltaessa.

Lukutaitostrategia

- Lukutaito on yksi keskeisimmistä tekijöistä, kun on kyse väestön kyvystä elää pidempään, huolehtia itsestään ja voida hyvin, mutta myös kyvystä osallistua demokraattiseen yhteiskuntaan.
- Korkeampi lukutaitoaste vähentää myös sairauksista, uupumuksesta ja työttömyydestä sekä muista tukitoiminnoista yhteiskunnalle aiheutuvia kustannuksia. Luku- ja kirjoitustaito on monissa tutkimuksissa tulotasoa, työllisyyttä ja koulutustasoa vahvempi terveysindikaattori.
- Paraisten lukutaitostrategia antaa selkeät rakenteet Paraisten lukutaitotyön rakentamiselle ja roolit sen toimijoille.
- Lukutaitostrategian tavoitteena on, että kaikilla kaupungin asukkailla on mahdollisuus saavuttaa riittävä lukutaito, jotta heillä voi olla aktiivinen ja osallistuva rooli yhteiskunnassa, taustasta tai sosiaalisesta asemasta riippumatta.

Muita aiheeseen liittyviä suunnitelmia

- Liikenneturvallisuussuunnitelma
- Ilmasto- ja ympäristöohjelma
- Kävelyn ja pyöräilyn edistämissuunnitelma

Toteutus

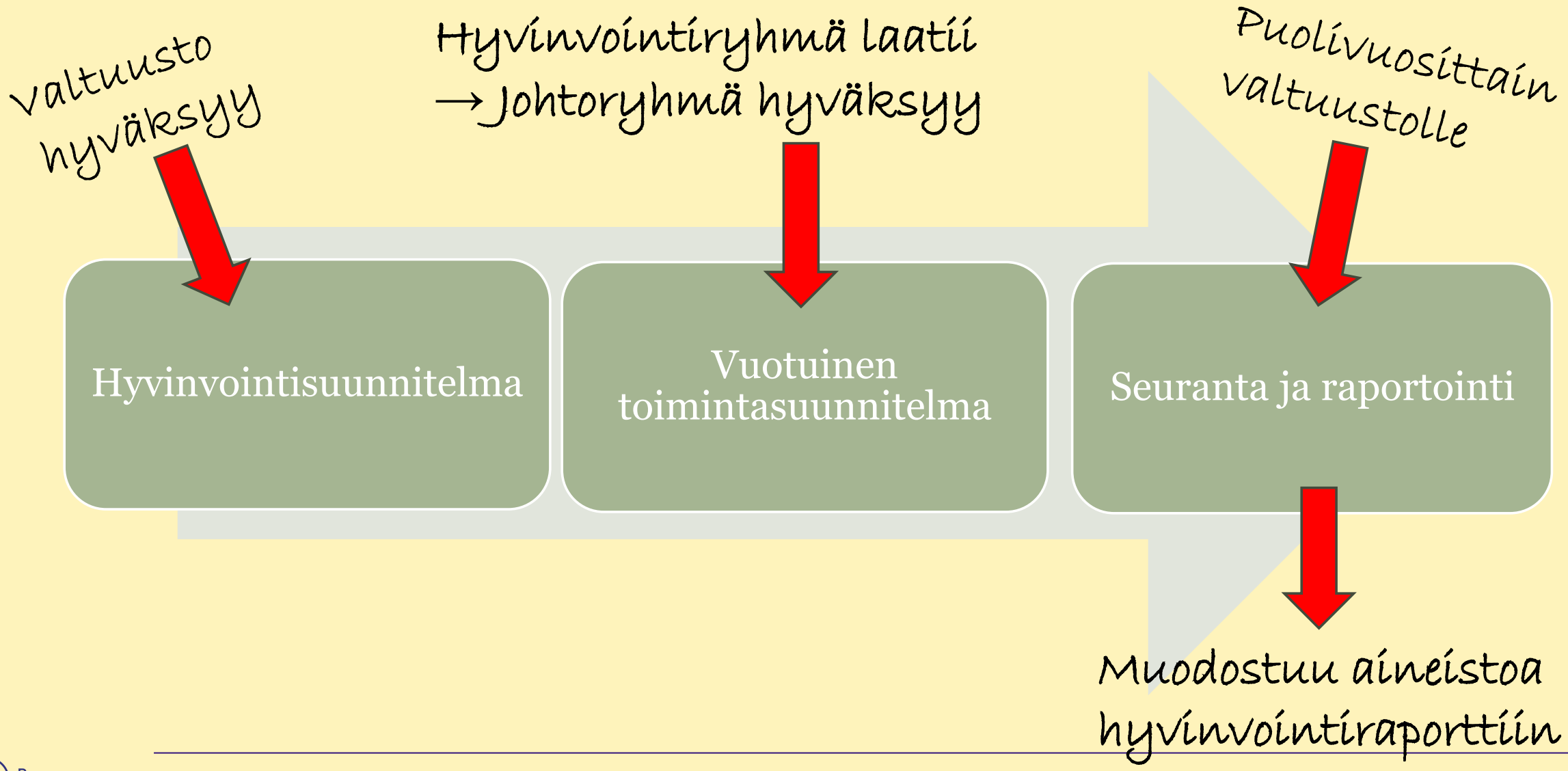
Valtuusto hyväksyy
Hyvinvointiryhmä laatii
→ Johtoryhmä hyväksyy
Puolivuosittain valtuustolle
Hyvinvointisuunnitelma
Vuotuinen toimintasuunnitelma
Seuranta ja raportointi
Muodostuu aineistoa hyvinvointiraporttiin

Toimintasuunnitelma vuodeksi 2026

Tehtävä	Toimenpide	Toimijat	Mittari
Lapsiperheiden tukeminen arjessa ja vanhemman roolissa	1) Projekti: vanhemmille tietoa eri aiheista muun koulutiedottamisen yhteydessä 2) Henkilöstön koulutus ja tukeminen 3) Lasten, nuorten ja vanhempien osallisuusmahdollisuuksien kehittäminen	Hyvinvointiryhmä ja -koordinaattori Sivistysosasto Koti ja koulu	- Palaute vanhemmilta ja lapsilta - Palaute henkilöstöltä
Kehitämme osallistumiskanavia.	1) Yhdistysohjelma 2) Kulttuurihyvinvointisuunnitelma 3) Kansalaispaneelit, asukasinfot 4) Digiosallisuuden kehittäminen 5) Kehitetään mahdollisuuksia työkokeiluun. 6) Kehitetään pitkäaikaistyöttömien ja osatyökykyisten työllistymismahdollisuuksia yrityksiin yhdessä elinkeinopalvelujen kanssa.	Hyvinvointi-koordinaattori Kulttuuriyksikkö Työllisyysyksikkö Viestintäyksikkö	- Yhdistysohjelma - Kulttuurihyvinvointi-suunnitelma - Suunnitelma asukastilaisuuksista → valmistuneet
Kehitämme hyvinvointityön rakenteita ja menetelmiä.	1) Kehitämme hyvinvointityön johtamista, seurantaa, raportointia ja rakenteita. 2) Viestintäsuunnitelma 3) Vaikutusten ennakkoarviointi	Hyvinvointiryhmä ja -koordinaattori Talousyksikkö	- Prosessit ja rakenteet valmiit - Viestintäsuunnitelma valmis - Työ aloitettu
Ehkäisevän päihdetyön kehittäminen	1) Asetetaan ehkäisevän päihdetyön ja psyykkisen hyvinvoinnin työryhmä. 2) Osallistumme Varhan Tiedolla tuloksiin -hankkeeseen.	Hyvinvointiryhmä ja -koordinaattori Sivistysosasto Nuorisotyö	- Työryhmä asetettu - Työn rakenteiden ja tavoitteiden luominen käynnistynyt

This document is our property and shall not without our permission be altered, copied, used for manufacturing or communicated to any other person or company.

Hyvinvointiteemoja ja/tai -suunnitelmaa on esitelty:

Toimielin tai tilaisuus	Ajankohta
Suomenkielisten rehtoreiden kokous	22.10.2025
Ruotsinkielisten rehtoreiden kokous	4.11.2025
Johtoryhmä	13.1.2026, 24.2.2026
Vanhusneuvosto	13.1.2026, 24.3.2026 11.5.2026
Vammaisneuvosto	13.1.2026, 16.3.2026 11.5.2026
Nuorisovaltuusto	3.2.2026
Kaupungin yhdistysilta	3.2.2026
Varhaiskasvatuksen johtoryhmä	4.2.2026
Työllisyyspalvelut, henkilöstö	10.2.2026

Toimielin tai tilaisuus	Ajankohta
Hyvinvointi- ja vapaa-aikaosaston henkilöstö	25.2.2026
Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta	26.2.2026
Sivistyslautakunta	3.3.2026
Kaupunkikehitysosaston esihenkilöryhmä	10.3.2026
Kaupunginhallitus	23.3.2026
Kaupunkikehityslautakunta	24.3.2026
Kaupungin esihenkilöpäivä	26.3.2026
Tarkastuslautakunta	21.4.2026
Kaupunkikehitysosaston tekniikka ja kiinteistöt -yksikkö	21.5.2026
Asukasilta	Syyskuu 2026

Kirsi Ala-Jaakkola
etunimi.sukunimi@parainen.fi
+358 40 480 9642

Pargas
Parainen